

L·E·E·S·W·I·J·Z·E·R

Harry Potter en de Steen der Wijsen
Harry Potter en de Geheime Kamer
Harry Potter en de Gevangene van Azkaban
Harry Potter en de Vuurbeker

J.K. Rowling/Jan Meng
Uitgeverij Rubinstein,
2000/2002
ISBN en prijzen (resp.)
90 5444219 0, 8 cd's,
€ 22,70, 90 5444 209 3,
8 cd's, € 22,70,
90 5444 199 2, 12 cd's,
€ 31,80, 90 5444 189 5,
16 cd's, € 45,35
Verzamelcassette, vier boe-
ken, ISBN 90 5444 449 5,
44 cd's, € 99,95

De meeste leerlingen met leer- en gedragsstoornissen hebben een korte spanningsboog en kunnen bij bepaalde handicaps zoals woordblindheid of dyslexie grote moeite hebben met het lezen van boeken. Ook voor leerlingen die het Nederlands als tweede taal leren, kan het lezen van boeken problemen opleveren. De boeken over Harry Potter zijn weliswaar heel toegankelijk qua thema en verhaallijn, maar ze bevatten veel moeilijke woorden. Bovendien zijn de boeken behoorlijk groot van omvang, het laatste deel *Harry Potter en de Vuurbeker* telt 547 dicht beschreven bladzijden. De rage rondom Harry Potter heeft ervoor gezorgd dat de boeken bij jong en oud ontzettend populair zijn; zelfs bij kinderen

en volwassenen die niet graag lezen of voor wie het lezen problemen oplevert. Voor deze lasten is het kijken naar of beluisteren van fictie een uitstekende oplossing om kennis te maken met fictie. Fictie is immers niet alleen het geschreven verhaal, maar bijvoorbeeld ook film. Inmiddels zijn de eerste twee Harry Potterboeken verfilmd. Uitgeverij Rubinstein, gespecialiseerd in het maken van geluidsopnamen van boeken, heeft de complete tot nu toe verschenen geschiedenis van Harry Potter en zijn tovervrienden op cd gezet. Ook voor mensen met weinig tijd voor dikke pillen zijn de 44 cd's een uitkomst.

Christine Fröger is vijftien jaar en zit in vier vwo van Laar en Berg in Laren. Hoewel zij geen grote fan is van Harry Potter, heeft zij de cd's wel beluisterd. 'Vooral de stem van Jan Meng is heel prettig. Je blijft daardoor goed in het verhaal.'

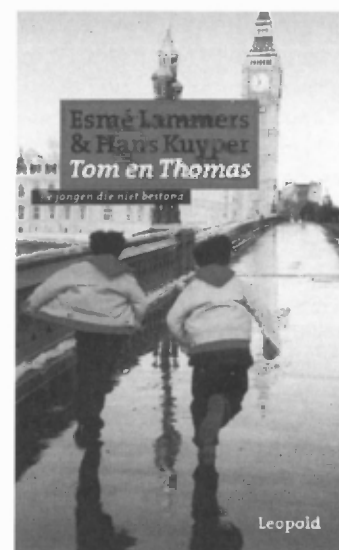
Meng leest de boeken inderdaad met een rustige, prettige stem voor. Hij is uitstekend in staat om accenten te leggen, spanning in het voorlezen aan te brengen en de lezer in een sfeer van hekserij en tovenarij te brengen. Juist doordat het verhaal zo spannend en boeiend voorgelezen wordt, krijg je steeds meer zin om het verhaal verder te beluisteren. En dat kan eigenlijk op ieder moment: in een overvolle trein, zelfs als je moet staan, in de auto als je in de file staat of de aan-

dacht bij de weg moet houden en bij het doen van allerlei huishoudelijke klusjes.

HH

Tom en Thomas
**Esmé Lammers en
Hans Kuyper**
Leopold, 2002
ISBN 90 258 3471 x
€ 13,50

Zeven jaar geleden maakte Esmé Lammers een verrassend filmdebuut met de kinderfilm *Lang leve de koningin*. Nu schreef ze opnieuw een filmscript en gaf vervolgens toestemming aan uitgeverij Leopold er een boek van te maken. De uitgeverij vroeg Hans Kuyper het script om te zetten in een jeugdroman. *Tom en Thomas* was het resultaat. Tom en Thomas zijn twee jongens van negen die gescheiden van elkaar in Londen opgroeien. Thomas woont bij zijn adoptievader Paul, die nog steeds rouwt om zijn gestorven vrouw. Tom woont in een weeshuis dat wordt geleid door een hartvochtige directeur en een gluisperige conciërge die de kinderen ernstig misbruiken. De twee jongens zijn telepathisch met elkaar verbonden. Ondanks het ongeloof van zijn vader gaat Thomas, die intuïtief aanvoelt dat zijn tweelingbroertje echt bestaat, op zoektocht. Wanneer de twee jongens elkaar ontmoeten, kruipen ze om

beurten in elkaars leven. Tom gaat naar school en Thomas trekt op onderzoek naar de kostschool. Samen komen ze erachter dat de kostschool een dekmantel voor kinderhandel is. Dit leidt uiteindelijk tot een spannende achtervolging in een vliegtuig op weg naar Nairobi. Door een ongelofelijk toeval loopt alles toch nog goed af en worden de schurken ingerekend.

Dat dit boek een bewerking van een filmscript is, merk je direct aan de waanzinnige snelheid waarin verschillende scènes elkaar opvolgen. Vooral de slotscène met de achtervolging doet erg filmisch aan. Als door het oog van een camera volg je wat er op drie verschillende plaatsen gebeurt. Deze snelheid in combinatie met een flinke dosis spanning zorgen ervoor dat je het

L·E·E·S·W·I·J·Z·E·R

boek in een ruk wilt uitlezen. Lammers en Kuiper vertellen het verhaal in een erg heldere en beschrijvende taal. Zo doet de lugubere sfeer in het weeshuis erg snel aan Dickens' *Oliver Twist* denken. Wat er zich afspeelt in dit weeshuis wordt cursief gedrukt. Het speelt zich af in het hoofd van Thomas. Vanaf het moment dat de twee jongens elkaar in levende lijve ontmoeten, valt het cursieve weg. Op die manier vallen vorm en inhoud mooi samen. *Tom en Thomas* is een boek dat lezers vanaf elf jaar zeker zal aanspreken. Het behandelt thema's als adoptie, alleen-zijn en fantasie. Het idee van een denkbeeldig tweelingbroertje dat werkelijk blijkt te bestaan, geeft stof voor leuke gesprekken in de klas. Bovendien verschillen het boek en de film nauwelijks van elkaar, wat extra mogelijkheden biedt. Laat de leerlingen een spannend fragment uit de film zien en laat ze het vervolg lezen in het boek. *Tom en Thomas* wil in de eerste plaats en spannend boek zijn, maar is ook een pleidooi om de fantasie van kinderen serieus te nemen.

BVT

Ik! Ik!

Mirjam Oldenhave
Van Holkema & Warendorf,
2002
ISBN 90 269 9550 4
€ 10,99

Wie zou er niet de helft van een tweeling willen zijn? De enigen die hierop met 'nee' zullen antwoorden, zijn tweelingen zelf. Zij vinden het constant met elkaar vergelijken en nooit helemaal jezelf kunnen zijn meestal erg vervelend. Toch dromen heel veel kinderen van een andere ik in de vorm van een tweelingbroer of -zus. In het hier ook besproken *Tom en Thomas* voelen de jongens intuïtief aan dat de ander er moest zijn; in *Ik! Ik!* krijgt de twaalfjarige Julia steeds meer argwaan als ze toevallig enkele telefoongesprekken van haar vader afluistert.

Als ze haar vader confronteert met de schaarse gegevens, geeft hij schoorvoetend toe dat ze de helft van een tweeling is en dat haar zusje in Nijmegen woont. Julia gaat meteen op zoek, samen

met haar hond Mick, haar beste vriendin Britt en vriend Reggie. Door toeval komen ze achter het adres van Melanie, op wie Julia als twee druppels water lijkt. De situatie blijkt nog gecompliceerder, van hun oma krijgen de meisjes te horen dat hun vader ook een eeneiige tweelingbroer heeft. Onduidelijk is wie de vader van Julia en Melanie is, want hun overleden moeder heeft met beide mannen verkering gehad. Als Julia's vader naar Nijmegen komt, krijgen de broers knallende ruzie, maar uiteindelijk verzoenen zij met elkaar. Julia en Melanie maken hun vaders heel duidelijk dat zij elkaar in de toekomst niet meer los zullen laten.

Ik! Ik! is een spannend verhaal, hoewel het soms doorzichtig is geschreven. Zo valt het niet moeilijk te raden dat Julia inderdaad een tweelingzus heeft. Hiervoor geeft Oldenhave in de eerste hoofdstukken al te veel aanwijzingen weg. Dat Julia haar zus vindt, is ook geen echte verrassing. De manier waarop de zoektocht en de ontknoping zijn uitgewerkt, is echter wel spannend. Wie neemt er nu mosterd op zijn patat, en nog wel drie zakjes? Julia en Melanie blijken hier beiden een voorkeur voor te hebben. Het verhaal loopt als een trein door de toegankelijke en humorvolle schrijfstijl van Oldenhave. Een schrijfstijl die zij ook hanteerde in eerdere boeken en die Oldenhave populair maakte bij veel brugklasleerlingen. Wie aan het boek

begint, zal het ook in één ruk uit willen lezen. Het boek is geschikt voor leerlingen in de eerste klassen van de basisvorming en biedt genoeg stof tot praten over onderwerpen die brugklassers bezig houden zoals jezelf of juist anders zijn, een eigen identiteit ontwikkelen, mode en (merk)kleding.

HH

Dieren uit de kunst

Claire d'Harcourt
Lemniscaat, 2002
ISBN 90 5637 474 5
€ 24,95

In 2001 verscheen van Claire d'Harcourt het kunstboek *Kunst in de kijker* waarin zij de lezer in vogelvlucht een les kunstgeschiedenis geeft. Dieren zijn de eerste levende wezens die in kunstwerken voorkomen, zo'n 30.000 jaar geleden legden mensen dieren al vast in muurschilderingen. Daarnaast zijn dieren in veel culturen symbolen van verering geweest. D'Harcourt nam het hier daarom als uitgangspunt voor haar nieuwste boek, *Dieren uit de kunst*. Hierin plaatst D'Harcourt telkens twee kunstwerken van totaal verschillende origine over hetzelfde dier naast elkaar op een dubbele bladzijde. Zo ontstond een bonte, maar ook contrasterende verzameling van kunstwerken die bekende dieren, zoals de olifant en de giraf, en

L·E·E·S·W·I·J·Z·E·R

minder bekende, bijvoorbeeld de roze flamingo en de krab, in beeld brengt.

Opvallend aan dit prachtige, in *full colour* uitgevoerde boek is de keuze die de samenstelster maakte uit de vele miljoenen kunstwerken waarop dieren staan afgebeeld. D'Harcourt koos voor diversiteit in vorm, materiaal, vindplaats en cultuur. Behalve schilderijen en tekeningen heeft zij onder andere een smeedijzeren vleermuis, een raaf gesneden uit fosiel walvisbeen, een haan gemaakt van blikken verpakkingsmateriaal, een octopus op een aardewerken vaas uit Griekenland en een bewerkte walrustand uit Alaska opgenomen. Zo biedt het boek een zeer gevarieerd en vrij compleet overzicht van soorten kunstwerken en -technieken. Achterin het boek geeft D'Harcourt een beknopte geschiedenis van dieren in de kunst, uitleg over de kunstvoorwerpen en een overzicht waar de kunstwerken uit dit boek zich bevinden.

Dieren in de kunst is in de eerste plaats een kijkboek waarin telkens weer nieuwe aspecten van dieren te ontdekken valt. Vormgeving en uitvoering maken dit boek een genot om door te bladeren. Het boek leent zich prima bij lessen op het vmbo en in de Tweede Fase, alleen al om te laten zien wat er mogelijk is met verschillende materialen en technieken.

HH

SIGNALEMENTEN

Deze rubriek bevat korte signalementen van nieuw verschenen publicaties waarvan de samensteller van de rubriek vindt dat zij onder de aandacht moeten worden gebracht. De meeste uitgaven zijn te bestellen in de boekhandel tenzij anders vermeld. (HH)

Herman Kakebeeke, 26 letters en een beetje fantasie, schooljaar 2002-2003, Themasupplement 7 bij het handboek *Het huis lijkt wel een schip*, Drunen, Stichting Kinderen en Poëzie, 2002, € 2,50
Jacques Vos, *Het huis lijkt wel een schip*, Baarn, HBuitgevers, 2002, ISBN 90 557 4356 9, € 13,50

Stichting Kinderen en Poëzie schrijft ieder jaar een gedichtenwedstrijd uit voor leerlingen in het basisonderwijs. Leerkrachten maken daarbij gebruik van het handboek *Het huis lijkt wel een schip* waarvan onlangs de tweede herziene druk verscheen. Daarnaast verschijnen er ieder jaar themasupplementen samengesteld door Herman Kakebeeke. Themasupplement 7 is bedoeld als handreiking bij de dertiende poëziewedstrijd van de Stichting Kinderen en Poëzie met als thema: '26 letters en een beetje fantasie'. Zowel het boek als de themasupplementen zijn geschikt voor het basisonderwijs en voor

de basisvorming van het voortgezet onderwijs.

Het is vaak moeilijk om kinderen en jongeren op ideeën te brengen waar zij over kunnen schrijven, te ontdekken welke gedachten zij speciaal onder woorden willen en kunnen brengen. Door gedichten te rangschikken rondom een thema, heeft Kakebeeke de voorbereiding voor het geven van poëzielessen vereenvoudigd.

Dit jaar bevat het supplement zestig gedichten rondom het thema 'alfabet en abc'. Voor iedere letter van het alfabet staan er twee gedichten in de bundel. Het linker gedicht is bedoeld voor kinderen uit de groepen drie tot en met vijf, het rechter voor de groepen zes tot en met acht. In de inleiding staan algemene didactische aanwijzingen voor leerkrachten in het basisonderwijs die willen werken met poëzie.

Beide uitgaven zijn te bestellen bij Stichting Kinderen en Poëzie, T (0416) 37 30 19, E info@skep.nl. Scholen kunnen één gratis themasupplement aanvragen.

Gerbert Kraaykamp, *Leesbevordering door ouders, bibliotheek en school*, Stichting Lezen reeks 3, Delft, Uitgeverij Eburon, 2002, ISBN 90 5166 909 7, € 17,-

In hoeverre werpt de inspanning van ouders, bibliotheken en scholen voor voortgezet onderwijs vruchten af om jongeren aan het lezen te krijgen? Effectieve leesbevordering heeft alleen kans van

slagen als er sprake is van intensief en herhaald contact in een sociale omgeving die als belangrijk wordt ervaren. Drie instituties voldoen aan die voorwaarden: het gezin, de openbare bibliotheek en de middelbare school. In dit boek staan de resultaten van een onderzoek naar de effectiviteit van het leesbevorderingsbeleid waarbij nadruk ligt op de invloed van zes algemene aspecten van leesbevordering. Uit het onderzoek is gebleken dat de openbare bibliotheek het meest effectief is. Ouders en school zijn belangrijk bij culturele participatie en het kijken naar culturele programma's op de televisie. De drie instituties werken bewust of onbewust samen en zijn daarbij eerder aanvullend dan concurrerend.

***JeugdLiteRom. Artikelen over jeugdliteratuur vanaf 1900*, Den Haag, Biblion Uitgeverij, 2002, prijs op aanvraag**

Deze cd-rom bevat 6.500 recensies over jeugdboeken vanaf 1900. De recensies zijn verschenen in Nederlandse en Vlaamse dagbladen en tijdschriften. De opgenomen recensies zijn grotendeels afkomstig uit de collectie van het Letterkundig Museum te Den Haag. De cd-rom biedt verschillende, uitgebreide zoekmogelijkheden. Gezocht kan worden op auteursnaam, titel, titel van de bron van de recensent, naam van de recensent en woorden in de recensie-

L·E·E·S·W·I·J·Z·E·R

tekst. De cd-rom is vooral geschikt voor leerlingen, docenten en mediathecarissen die op zoek zijn naar achtergrondinformatie over Nederlandstalige jeugdliteratuur. Leerlingen in het vmbo en de basisvorming die moeten werken aan een fictiedossier kunnen de cd-rom gebruiken bij het maken van opdrachten rondom recensies van jeugdboeken.

UMUT, magazine voor Turkse literatuur, kunst en cultuur, jaargang 1, nummer 1, juni 2002, Utrecht, Stichting Umut Literatuur, € 2,75

Stichting Umut Literatuur werd in 1999 opgericht. Zij stelt zich ten doel de leescultuur onder de mensen uit Turkije in Nederland te bevorderen. Daarnaast volgt zij de ontwikkelingen in Turkije op het gebied van kunst, cultuur, muziek en literatuur. Het *UMUT magazine* verschijnt in een oplage van 750 exemplaren en besteedt vooral aandacht aan Turkse literatuur. In het eerste nummer staan artikelen over de geschiedenis van Nederlandse vertalingen van Turkse (kinder- en jeugd)literatuur, de honderdste geboortedag van de schrijver Nazim Hikmet, een interview met de in Nederland woonachtige kunstenaar Behlül Çolak, besprekingen van Turkstalige boeken en een kort verhaal in het Turks. Het tijdschrift is bedoeld voor iedereen die beroepshalve of anderszins geïnteresseerd is in de Turkse literatuur en cultuur.

Te bestellen bij : Stichting Umut Literatuur, T (030) 233 44 99, E umut@rooierat.nl.

David Colbert, *De magische wereld van Harry Potter*, Amsterdam, Prometheus Kinderboeken, 2002, ISBN 90 6494 022 3, € 12,50

In de boeken van Harry Potter komen veel vreemde namen en wezens voor. De schrijfster J.K. Rowling verwijst hiermee naar verhalen en personen uit het verleden, naar mythen en legenden. Zo komt de naam van Draco, Harry's tegenstander, van het Latijnse woord voor draak of slang. En de conciërge van Zweinstein heet niet voor niets Argus Vilder. In de Griekse mythologie is Argus een bewaker met duizenden ogen op zijn lichaam. In dit boek staat de betekenis van de verwijzingen die J.K. Rowling gebruikt.

Jaap Boekestein, *Lezen over Tais Teng*, Den Haag, Biblion Uitgeverij, 2002, ISBN 90 5483 266 5, € 7,95

Lezen over... is een serie brochures bestemd voor tien- tot vijftienjarigen, over auteurs en genres. *Lezen over Tais Teng* is het laatst verschenen deel. Na Tais Teng in jaartallen volgt een geschreven portret van de schrijver, een overzicht van zijn werk en een complete bibliografie. Tais Teng kreeg vooral bekendheid om zijn griezelboeken. Hij is lid van het Griezelenootschap,

waarvan ook Paul van Loon en Bies van Ede deel uitmaken. De brochure bevat een groot aantal wetenswaardigheden over de schrijver en is vooral bedoeld voor leerlingen die meer willen weten over Teng of een werkstuk of spreekbeurt over een van zijn boeken moeten maken.

David Spence, *Cezanne – Het analytisch penseel*, ISBN 90 5495 460 4; *Degas – Het onzichtbare oog*, ISBN 90 5495 459 0; *Gauguin – Vlucht naar het paradijs*, ISBN 90 5495 462 0; *Michelangelo – De renaissance*, ISBN 90 5495 616 x; *Renoir – Kleur en natuur*, ISBN 90 5495 461 2, Ars Scribendi, 2002, € 11,50 per stuk.

In *Tsjip/Letteren* 12.2 stond de bespreking van vier eerder verschenen delen uit deze serie boeken. De vijf vervolgdelen in de serie zijn exact hetzelfde opgebouwd als de besproken boeken. Ze zijn geschikt voor gebruik in lessen KKV in de basisvorming en het vmbo. De boeken bevatten veel beeldmateriaal en geven daarmee een geïllustreerde indruk van tijd, werk en leven van de besproken kunstenaar.

Wilma van der Pennen (red.), *Boek en Jeugd 12+ / 2002*, Den Haag, Biblion Uitgeverij, 2002, ISBN 90 77106 04 9, € 11,95
Een overzicht van ruim 750 boeken en audiovisuele media voor leerlingen in het voortgezet onderwijs, verschenen voor mei 2002. De gids is ingedeeld in fic-

tie en non-fictie. Naast tientallen titels bevat de gids een overzicht van toegekende bekroningen, adressen van instanties voor leesbevordering in bibliotheek en onderwijs en publicaties over lezen en alle aspecten die daarbij horen. Via de uitgebreide registers op titel, auteur en onderwerp is het zoeken vergemakkelijkt.

Leestrip 2002. *De andere wereld. Een bundel van 52 recensies*, Den Haag, Biblion Uitgeverij, 2002, ISBN 90 5483 307 6, € 8,50
52 eerstejaars studenten van het Instituut voor Media en Informatie Management van de Hogeschool van Amsterdam geven hun mening over 52 boeken die in de afgelopen twee jaar verschenen. De studenten geven eerst hun eigen leeservaring weer om vervolgens het boek kort te bespreken. Centraal thema in de bundel zijn de windrichtingen waar de verhalen zich afspelen. Vooral voor leerlingen in de Tweede Fase is deze bundel zeer geschikt om te gebruiken bij het samenstellen van een eigen leesdossier.